

Datum 2023-02-27

Meddelande 2b/2023

Från Unilabs Laboratoriemedicin, Västra Götaland – gäller fr.o.m. 2023-03-15 (om inget annat datum anges i texten)

Till kunder inom Skaraborgs Sjukhus & Primärvården Närhälsan Skaraborg

Klinisk kemi

Byte av metod ANCA-screen

Fr. o. m. 15/3 kommer Unilabs att byta metod ANCA-screen från ELISA till fluorescens kvantitativ immunoassay (FEIA), den nuvarande metoden kommer att läggas ned p g a att reagenstillverkningen upphör.

Analyserna S-anti-MPO, S-anti-PR3 och S-anti-GBM kan framöver beställas som **ett paket** eller som **singelanalys**.

Vid misstanke om vaskulit skall alltid paketet (S-a-MPO/PR3/GBM) beställas, singelanalys ska endast användas hos patienter med redan känd vaskulit. Vid beställningar utan historik eller frågeställningen kommer laboratoriet att ändra beställningar till paket.

Svaret kommer att bli **kvantitativt**, cut-off för **S-a-GBM fastställs som <7 IU/mL**.

Referensgränserna för analyserna a-MPO och a-PR3 är oförändrade.

Provtagningsrutiner är oförändrade.

OBS! Vid akut frågeställning måste laboratoriet kontaktas och provet ska då skickas till laboratoriet endast efter överenskommelse. Överenskommelsen handlar om att frågeställningen verkligen är akut (med svar samma dag) och att kapacitet finns att utföra analysen. Ett bemannat telefonnummer måste anges.

Gergely Talaber, specialistläkare klinisk kemi, gergely.talaber@unilabs.com

Mohammad Abedi, medicinskt ansvarig klinisk immunologi och transfusionsmedicin, mohammad.abedi@unilabs.com

U-Missbruksläkemedel, beställning

Vi vill förtydliga beställningsrutiner gällande analyser som ingår i U-Missbruksläkemedel och som även kan beställas separat.

Analyser som listas nedan ska inte beställas separat när U-Missbruksläkemedel beställs samtidigt. Om man beställer dubbelt erhålls normalt två svar och två debiteringar.

Analyser som detta gäller är:

- U-Efedrin
- U-Fentanyl
- U-Metylfenidat
- U-Pregabalin
- U-Zoplikon
- U-Zolpidem
- U-Mefedron
- U-Khat

Maria-José Ferrandis, överläkare, maria-jose.ferrandis@unilabs.com

IgE antikroppar mot sesamfrö (S- Ses i 1-ak)

Fr.o.m. den 15/3 kommer Unilabs att analysera IgE antikroppar mot sesamfrö. Sesamallergiska patienter har en hög risk att uppleva svåra allergiska reaktioner. Sesamallergi är ofta svår och livslång. Sesam används i mat som frö, olja, pasta och mjöl. Allt utom fröet kan vara svårt att visuellt identifiera i mat, vilket ökar risken för oavsiktligt intag.

Mohammad R. Abedi, medicinskt ansvarig läkare, klinisk immunologi och transfusionsmedicin, mohammad.abedi@unilabs.com

Maria-José Ferrandis, specialistläkare klinisk kemi, maria-jose.ferrandis@unilabs.com

Ny analys S- Erytropoietin

Fr.o.m. 2023-03-15 kommer analysen S- Erytropoietin, med analyskod SEPO, att finnas tillgänglig för beställning.

Indikation: Används för differentialdiagnostik mellan primär och sekundär polycytemi. Utredning av oklara anemifall.

Provtagning: Serumrör med gel och koagulationsaktivator, gul propp.

Agnes de Verdier, ansvarig kemist, agnes.de.verdier@unilabs.com

Kristina Sejersen, specialistläkare klinisk kemi, kristina.sejersen@unilabs.com

Ny analys P-Lipas

Från och med 2023-03-15 införs analysen P-Lipas.

P-Lipas är framför allt indicerad inom utredning av sjukdom i exokrina pankreas såsom vid akut pankreatit och vid annan diagnostik av buksjukdom. Den stiger också vid ocklusion av pankreasgången eller vid sfinkter Oddi (till exempel vid gallsten eller tumörsjukdom). Ökningen vid akut pankreatit kan vara mer uttalad än för pankreasamylas. Största delen av lipaset i blodet består av pankreaslipas men även lipaser från andra delar av GI-kanalen såsom linguala, gastriska och leverlipas förekommer. Lipas spjälkar esterbindningar i triglycerider och andra fetter. Pankreaslipas passerar det glomerulära filtret men reabsorberas i tubuli varför eventuell begränsning i njurfunktionen behöver vägas in. Provet bör tas så tidigt som möjligt i sjukdomsförloppet.

Referensintervall: 0,20 – 0,88 $\mu\text{kat/L}$.

Provtagningsrör: Li-Heparinrör med gel (ljusgrön propp)

För ytterligare information om analysen:

Joel Svensson, specialistläkare, klinisk kemi, joel.svensson@unilabs.com

Hans Broberg, ansvarig kemist, hans.broberg@unilabs.com

S-Calciumjon (pH 7,4)

pH-korrigerat calciumjon (S-calciumjon(pH 7,4)) kommer ej längre att beräknas och lämnas ut som svar i samband med beställning av S-calciumjon. Detta påverkar inte analysen av S-calciumjon som fortfarande beställs som vanligt.

Bahare Makvandi, ST-läkare, bahare.makvandi@unilabs.com

Klinisk mikrobiologi

Påminnelse om att använda rätt provtagningsmaterial till STI-prov

Vi påminner om att använda rekommenderat provtagningsmaterial till respektive provtyp avseende *Chlamydia trachomatis*, *Neisseria gonorrhoeae* och *Mycoplasma genitalium* DNA/RNA. Var god se anvisningar på anvisningar.se

Observera att provtypen Cervix skall provtas med "Aptima provtagningsset pinnprov – unisex" (vitt rör med blå provtagningspinne). Det är framförallt vid provtagning av cervixprov som fel provtagningsset används.

Michael Toepfer, spec.läkare, michael.toepfer@unilabs.com

Påminnelse om att skicka Covid prov på rätt sätt

Vid beställning av Covid analys påminner vi om att 1) ta ut pinnen i Covid-rören, 2) skicka beställningsfilen samt att 3) det finns en specifik kod: PRTABRCA för kombo-akutbeställning av Inf A/B/RSV/SARS2, för svar inom 2h. Till provmottagningen kommer en del rutinbeställda covidtest som är "akut-märkta" och det uppstår oklarheter kring hanteringen.

Michael Toepfer, Spec.läkare, michael.toepfer@unilabs.com

Ombedjan att beställa ”Parasit DNA cystor” framför ”Cystor / maskägg, mikroskopi”

Vid primärutredning av diarreér, både inhemska och efter utlandsresor, där även parasiter och maskar kan misstänkas, bör den initiala analysen vara DNA (dvs. PCR teknik), inte mikroskopi. ”Parasit DNA cystor” detekterar de vanligaste patogena tarmparasiter: *Giardia intestinalis*, *Cryptosporidium spp.* och *Entamoeba histolytica*, alla dessa tre smittskyddsanmälningspliktiga. Det är mycket vanligare att hitta Giardia och cryptosporidier än maskar bland dessa grupper. Parasit DNA är dessutom en mycket snabbare metod och utförs varje vardag med en svarstid på 1-2 dagar. Man tar provet med ”Provtagningsset, universellt eSwab (rosa kork)”.

Mikroskopi kan komma i fråga som ett komplement till PCR för patienter som har särskild misstanke om tarmmask sjukdom efter att ha vistats utomlands i endemiska områden eller för immunosupprimerade patienter i allmänhet. Utöver det som PCR analysen fångar upp, kan mikroskopi även fånga upp flera andra typer av parasiter, cystor, maskar och maskägg. Det är dock relativt sällan att något patogent upptäcks i dessa prov jämfört med DNA analysen. Dessutom har mikroskopi mycket längre svarstider då det tar relativt lång tid att undersöka ett enskilt prov och för att arbetets art ställer mycket specifik avläsarkompetens. Det är därför lätt att överbelasta personalresursen med konsekvens långa och förlängda svarstider för alla beställare. Därför önskar vi att beställning av mikroskopi används mycket eftertänksamt. Notera att mikroskopi använder annat provtagningsmaterial än DNA undersökning (mikroskopi från formalinfixerat material, SAF). Därför kan man inte byta beställning till DNA från mikroskopi på labbet heller.

Michael Toepfer, Spec.läkare, michael.toepfer@unilabs.com

ADNas (streptokock-antikroppar) läggs ner som Unilabs-utförd analys

Bestämning av streptokock-antikroppar (ADNas) används ibland för att uppskatta exponering för betahaemolytiska streptokocker grupp A (*S. pyogenes*) om man inte har kunnat odla fram bakterien, t.ex. sent i sjukdomsförloppet och vid utredning av reumatisk feber och akut glomerulonefrit.

Unilabs slutar med egen-utförd analys. Vid fortsatt behov skickas inkommit serum till annat labb i Sverige som utför analysen.

Michael Toepfer, Spec.läkare, michael.toepfer@unilabs.com

Meddelande till systemansvarig för journalsystem

Följande ändringar kommer att gå i drift **2023-03-15**

Till mottagningar/avdelningar som använder Melior

Nya analyser/undersökningar/profiler

Kemi

- PLIPAS, P-Lipas
- SF449P, S-Ses i 1-ak
- PHATOP, S-Phadiatop
- SEPO, S-Erytropoietin

Mikro

-

Ändrade analyser/undersökningar/profiler

Kemi

- PAFXA
  - Gammalt analysnamn: P-AntiFXa, LMHW
  - Nytt analysnamn: P-AntiFXa, LMWH
- PRTANCA
  - Gammalt profilnamn: ANCA-screen
  - Nytt profilnamn: S-ANCA (PR3,MPO,GBM)

Borttagna analyser/undersökningar/profiler

Kemi

- SC74A, S-Gelatin-ak
- SCAJONPH, S-Calciumjon (pH7.4)
- XPLIPAS, P-Lipas
- SANCPR3A, S-ANCA(PR3) screen
- SANCMPOA, S-ANCA(MPO) screen

- SGBMAKA, S-GBM screen
- XQUANTI, Quantiferon
- XSEPO, S-Erytropoetin
- PRTAANCA, ANCA-screen
- PRSTHLM3A, Provtagning STHLM3A

Mikro

-

Till mottagningar som använder Asynja visph

Nya analyser/undersökningar/profiler

Kemi

- PLIPAS, P-Lipas
- SF449P, S-Ses i 1-ak
- PHATOP, S-Phadiatop
- SEPO, S-Erytropoietin

Mikro

-

Ändrade analyser/undersökningar/profiler

Kemi

- PAFXA
  - Gammalt analysnamn: P-AntiFXa, LMHW
  - Nytt analysnamn: P-AntiFXa, LMWH
- PRTANCA
  - Gammalt profilnamn: ANCA-screen
  - Nytt profilnamn: S-ANCA (PR3,MPO,GBM)

Borttagna analyser/undersökningar/profiler

Kemi

- SC74A, S-Gelatin-ak
- SCAJONPH, S-Calciumjon (pH7.4)
- XPLIPAS, P-Lipas
- SANCPR3A, S-ANCA(PR3) screen
- SANCMPOA, S-ANCA(MPO) screen
- SGBMAKA, S-GBM screen
- XQUANTI, Quantiferon
- XSEPO, S-Erytropoetin
- PRTAANCA, ANCA-screen
- PRSTHLM3A, Provtagning STHLM3A

Mikro

-

Planeringskalender för nästkommande tidpunkter när ändringar sker i analyskatalogen för år **2023** är följande:

- Onsdag 24 maj

Vi återkommer senare med höstens tidpunkter.

Frågor angående analyskataloger ställs till: servicedesk.labit@unilabs.com

Central systemförvaltningsorganisation Unilabs